

چکیده

ارائه الگوی مفهومی نظام مراقبت از مصدومیت کودک برای ایران

مقدمه: مصدومیت در کودکان از مسائل سلامت عمومی در جهان است که از سن یک سالگی آغاز و به طور فزاینده‌ای، همچنان که کودکان بزرگتر می‌شوند، منجر به میزان مرگ و میر بیشتری در بین آن‌ها می‌شود. نظام مراقبت از مصدومیت با جمع‌آوری، تحلیل و اشاعه مداوم و نظام‌مند داده‌های مربوط به مصدومیت در کودکان زیرساخت لازم برای پیاده‌سازی مداخلات به منظور کنترل مصدومیت و پیشگیری از آن را تامین می‌کند. هدف این مطالعه، ارائه الگوی مفهومی نظام مراقبت از مصدومیت کودک برای ایران به منظور پیشگیری و کنترل مصدومیت در کودکان است.

روش پژوهش: این پژوهش از نوع کاربردی بوده که با استفاده از ترکیبی از روش‌های کمی و کیفی در چهار مرحله طی سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۷ انجام شده است. در مرحله اول، به منظور بررسی وضعیت موجود ایران در زمینه نظام مراقبت از مصدومیت کودک و موانع و راهکارهای پیاده‌سازی این نظام، از روش بررسی اسناد و مصاحبه با ۱۴ نفر از افراد مطلع در زمینه مصدومیت کودک و ارتقاء ایمنی و پیشگیری استفاده شد. در مرحله دوم، به منظور مقایسه و تحلیل نظام مراقبت از مصدومیت در کشورهای منتخب و پیشرو در زمینه کاهش مصدومیت‌های کودکان، چهار کشور کانادا، امریکا، سوئد و ولز در محورهای از پیش تعیین شده مورد مقایسه قرار گرفت. در مرحله سوم، با استفاده از نتایج مرحله اول و دوم، الگوی اولیه نظام مراقبت از مصدومیت کودک برای ایران از طریق جلسه هم‌اندیشی با حضور پنج نفر از خبرگان ارائه شد. در نهایت، الگوی اولیه با استفاده از روش دلفی مورد اعتبارسنجی قرار گرفت و نمودارهای الگوی مفهومی برای نرم‌افزار نظام با استفاده از نرم افزار تحت وب لوسید چارت ترسیم و از سوی متخصصان مورد اعتبارسنجی قرار گرفت.

یافته‌ها: بررسی وضعیت موجود نشان داد ایران فاقد نظام مراقبت از مصدومیت کودک است و مهم‌ترین موانع برای پیاده‌سازی آن شامل موانع مدیریتی، ضعف در ثبت و استفاده ناقص از اطلاعات و محدودیت در منابع و مهم‌ترین راهکارها شامل سیاست‌گذاری، توسعه توان مدیریتی و توسعه زیرساخت‌های اطلاعاتی شناسایی شد. بر اساس اطلاعات استخراج شده از مرحله اول و مقایسه محورهای نظام مراقبت از مصدومیت در چهار کشور منتخب و هم‌اندیشی خبرگان، الگوی مفهومی پیشنهادی در هفت مولفه اصلی شامل اهداف، منابع داده، مجموعه داده‌ها، ائتلاف ذینفعان، روش‌های جمع‌آوری داده، روش‌های تحلیل داده و گزارشگری که هر یک خود متشکل از محورهای فرعی است ارائه شد و طی دو مرحله دلفی به تایید خبرگان رسید. نمودارهای الگوی مفهومی نرم‌افزار نظام مراقبت از مصدومیت کودک شامل نمودارهای مورد- کاربرد، فعالیت و کلاس در حد قابل قبول بود.

نتیجه‌گیری: نتایج این مطالعه راهکارهای مهمی برای کمک به پیاده‌سازی نظام مراقبت از مصدومیت کودک در ایران ارائه می‌دهد. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با مسئولیت اصلی سلامتی، درمان و پیشگیری از بیماری‌ها مستلزم برخورداری از حمایت‌های قانونی برای کاهش مصدومیت‌های کودکان است. الگوی مفهومی ارائه شده در این پژوهش با ارائه الزامات و ویژگی‌های لازم برای پیاده‌سازی نظام مراقبت از مصدومیت کودک به روند جمع‌آوری و ثبت داده‌های باکیفیت‌تر، تحلیل و گزارشگری مستمر کمک کرده و با تسهیل در برنامه‌ریزی برای طراحی مداخلات پیشگیرانه می‌تواند منجر به کاهش مصدومیت در کودکان شود.

کلیدواژه‌ها: نظام مراقبت، مصدومیت، کودک، الگوی مفهومی، ایران